

ALERT: Kiedy koronawirus zatruwa handel międzynarodowy

Pandemia koronawirusa, a w szczególności ograniczenia transportowe związane z zamknięciem granic, mogą płynąć na handel międzynarodowy i skutkować znaczącymi stratami finansowymi zarówno po stronie dostawców, jak i odbiorców towarów. Podpowiadamy, jakich rozwiązań swojej trudnej sytuacji przedsiębiorcy mogą poszukiwać na gruncie międzynarodowego prawa handlowego.

W związku z rozprzestrzeniającą się pandemią koronawirusa, polski rząd podjął decyzję o wprowadzeniu kolejnych restrykcji w zakresie przemieszczania się na terytorium Polski. Od niedzieli 15 marca zamknięte zostały granice dla obcokrajowców, zaś polscy obywatele wracający z zagranicy poddani będą obowiązkowej 14-dniowej kwarantannie. Zawieszono międzynarodowe pasażerskie połączenia lotnicze i kolejowe. Ograniczenie ma charakter czasowy (10-dniowy z możliwością jego przedłużenia) i nie obejmuje transportu cargo. Polski rząd zapewnia, że towary będą wyjeżdżały i wjeżdżały do Polski bez zakłóceń.

Sytuacja międzynarodowa jest jednak na tyle dynamiczna, że uzasadnia daleko idący sceptycyzm co braku zakłóceń w międzynarodowym obrocie towarami. Na handel międzynarodowy wpływają bowiem nie tylko restrykcje legislacyjne poszczególnych państw (te zaś w przypadku krajów dostawcy i odbiorców mogą być odmienne), lecz również czynniki ludzkie i korporacyjne, w tym wewnętrzne restrykcje poszczególnych przedsiębiorstw co do podróży zagranicznych czy pracy zdalnej, poprzez zachorowania i kwarantanny poszczególnych osób, do indywidualnych obaw i zachowań pracowników związanych z sytuacją stresową, a przekładających się na funkcjonowanie przedsiębiorstwa.

Wszystkie powyższe czynniki mogą wpływać na faktyczną możliwość, czy też jej brak, zrealizowania międzynarodowej dostawy. Z pomocą stronom umowy w takiej sytuacji może przyjść Konwencja Narodów Zjednoczonych o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów, sporządzona w Wiedniu dnia 11 kwietnia 1980 roku. Konwencja będzie mieć zastosowanie, nawet jeżeli strony nie przewidziały tego wprost w umowie, o ile obie pochodzą z państw-stron Konwencji lub prawem właściwym dla umowy jest prawo państwa-strony Konwencji. Konwencję ratyfikowało niemal 100 państw z całego świata, w tym większość państw członkowskich Unii Europejskiej (w tym Polska), Stany Zjednoczone czy Chiny.

Szczególnie istotne z punktu widzenia sytuacji rynkowej związanej z pandemią koronawirusa jest art. 79 Konwencji, który wyłącza odpowiedzialność odszkodowawczą strony za niewykonanie któregoś ze swych obowiązków, jeżeli udowodni ona, że niewykonanie to nastąpiło z powodu przeszkody od niej niezależnej i że nie można było od niej rozsądnie oczekiwać wzięcia pod uwagę tej przeszkody w chwili zawarcia umowy lub uniknięcia bądź przewyciężenia przeszkody lub jej następstw. Co istotne, w świetle Konwencji, powyższe zwolnienie z odpowiedzialności obejmuje również przypadek, w którym niewykonanie zobowiązania przez stronę nastąpiło z powodu niewykonania zobowiązań przez osobę trzecią (poddostawcę), którą strona zaangażowała do wykonania całości lub części umowy, pod warunkiem że powyższe przesłanki zwolnienia mają zastosowanie również do takiej osoby trzeciej.

Powyższe zwolnienia od odpowiedzialności obowiązują przy tym tylko w okresie trwania przeszkody, zaś strona niewykonująca umowy jest zobowiązana zawiadomić drugą stronę o przeszkodzie i oddziaływaniu przeszkody na jej zdolność do wykonania umowy. Jeżeli druga strona nie otrzymała zawiadomienia w rozsądnym terminie od chwili, gdy strona nie wykonująca umowy wiedziała lub powinna była wiedzieć o przeszkodzie, strona ta odpowiada za szkodę wynikłą z nieotrzymania przez drugą stronę takiego zawiadomienia.

Powyższa Konwencja, często niedoceniana przez uczestników obrotu międzynarodowego, daje więc – niezależnie od postanowień kontraktowych i regulacji krajowych – oręż w sporze zarówno dostawcy, jak i odbiorcy towaru. Warto mieć zatem świadomość nie tylko jej istnienia, ale również przewidzianych w niej warunków zwolnienia z odpowiedzialności odszkodowawczej, w tym w szczególności obowiązku terminowej notyfikacji o problemach związanych z wykonaniem dostawy.

Zachęcamy naszych Klientów i przedsiębiorców dotkniętych pandemią koronawirusa w obszarze handlu międzynarodowego do weryfikacji zawartych w tym zakresie umów oraz odpowiedniego budowania relacji z kontrahentami w tym trudnym okresie.

W przypadku pytań, zapraszamy do kontaktu z zespołem prawa międzynarodowego i arbitrażu GESSEL:

**Beata Gessel-Kalinowska
vel Kalisz**

Senior Partner, radca prawny

b.gessel@gessel.pl

Natalia Jodłowska

managing associate, radca
prawny

n.jodlowska@gessel.pl

Barbara Tomczyk

prawnik

b.tomczyk@gessel.pl

O zastosowaniu instytucji siły wyższej w prawie polskim pisaliśmy więcej [tu](#).

Gessel, Kozirowski Sp. k.
Ul. Sienna 39, 00-121 Warszawa,
tel. (+48 22) 318 69 01,

gessel.pl